

۱ - همهٔ ابیات «رجز» هستند به جز بیت گزیدهٔ

۱) تو قلب سپه را به آیین بدار	من اکنون پیاده کنم کار زار
۲) پیاده، ندیدی که جنگ آورد؟	سر سرکشان، زیر سنگ آورد؟
۳) بدو گفت خندان که نام تو چیست؟	تن بی سرت را که خواهد گریست؟
۴) کشانی پیاده شود همچو من	ز دو روی خندان شوند انجمن

۲ - نقش دستوری واژهٔ مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

۱) نه تسلیم و سازش نه تکریم و خواهش	بتازد به نیرنگ تو، توسن من «نهاد»
۲) من آزاده از خاک آزادگانم	گل صبر می پرورد دامن من «مفعول»
۳) میندار این شعله افسرده گردد	که بعد از من افزود از مدفن من «مفعول»
۴) کجا می توانی ز قلبم ربایی	تو عشق میان من و میهن من «نهاد»

۳ - بیت «آب دریا، جمله در فرمان توست / آب و آتش، ای خداوند آن توست» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

۱) جمع آب و آتشی و خاک و باد	وین بنای خانهٔ ویران ماست
۲) آب و خاک و باد و آتش بنده اند	با من و تو مرده با حق زنده اند
۳) آب و آتش به هم آییخته ای از لب لعل	چشم بد دور که بس شعبده باز آمده ای
۴) در میان آب و آتش همچنان سرگرم توست	این دل زار و نزار اشکبارنم چو شمع

۴ - معنی بخش های مشخص شده در همهٔ ابیات درست است، به جز:

۱) بدانست کاویخت گردآفرید / مر آن را جز از چاره درمان ندید (گلاویز شد)
۲) چو سهراب را دید گردآفرید / که بر سان آتش همی بردمید (به هیجان و شور آمد)
۳) فرود آمد از دژ به کردار شیر / کمر بر میان، بادپایی به زیر (در حالی که بر کمر خویش کمر بند داشت و سوار بر اسب بود)
۴) کشانی بخندید و خیره بماند / عنان را گران کرد و او را بخواند (اسب را متوقف کرد)

۵ - مفهوم بیت زیر در کدام بیت دیده می شود؟

«صد هزاران این چنین اشباه بین فرقشان هفتاد ساله راه بین»

۱) چون قامت ما برای غرق است	کوتاه و دراز را چه فرق است؟
۲) نه چون موسی بود هر کس که عمرانش پدر باشد	نه چون عیسی بود هر کس که باشد مادرش مریم
۳) غرض، گشودن قفل سعادت است به جهد	چه فرق، گر زر سرخ و گر آهن است کلید
۴) چو دانا همچو نادان گشته غرق است	ز دانش تا به نادانی چه فرق است؟

۶ - در کدام بیت جناس همسان دیده می شود؟

۱) بر روی چون مه ار چه بتابی کمند زلف	باری به هیچ روی ز من روی بر متاب
۲) یک ساعت از آن لب میگون شکیب نیست	سر مست را شکیب کجا باشد از شراب
۳) آب رو ریخته ایم از پی یک جرعه شراب	گرچه کوثر نمی از جرعهٔ پیمانهٔ ماست
۴) هر کسی را تو اگر زنده به جان می بینی	جان هر زنده دلی زنده به جانانهٔ ماست

۷ - مفاهیم «تواضع - قناعت - آزادگی - یک رنگی» به ترتیب در کدام ابیات دیده می شود؟

الف) مثال آینه شو در قبال زشت و نکو	به شوره زار و گلستان چو آب یکسان باش
ب) مشو چو سبزه زمین گیر از گران جانی	درین بساط سبک روح تر ز شبنم باش
ج) خاکساری نه بنایی است که ویران گردد	سیل ها عاجز کوتاهی این دیوارند
د) منه تو پای خود از حدّ خویشتن بیرون	به آنچه کرده خدایت عطا، رضا می باش

۸- باتوجه به عبارت زیر، مفهوم کدام بیت از بقیه دورتر است؟

«مزار فردوسی، شاعر، غرق در گل بود؛ ولی گور ستمگر غرق در خون بود.»

- ۱) نیک و بد چون همی بیاید مرد
۲) آه از این عشق ستم پیشه که با چندین سعی
۳) از مکافات عمل غافل مشو
۴) عاقبت بد به جزای عمل خود برسدید
- خنک آن کس که گوی نیکی برد
دهن تیشه فرهاد به خون شیرین کرد
گندم از گندم بروید جو ز جو
خار می کاشت از آن گل نتوانست درود

۹- در کدام مصراع «فعل اسنادی» وجود ندارد؟

- ۱) تویی رزاق هر پیدا و پنهان
۲) چو در وقت بهار آبی پدیدار
۳) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی
۴) حقیقت پرده برداری ز رخسار

۱۰- در همه گزینه‌ها، آرایه مشترکی به کار رفته است، به جز گزینه

- ۱) تویی رزاق هر پیدا و پنهان
۲) تویی خلاق هر دانا و نادان
۳) زهی گویا ز تو کام و زبانم
۴) تویی هم آشکارا هم نهانم

۱۱- در کدام گزینه «ک» تصغیر به کار نرفته است؟

- ۱) خورجینکی بود که کتاب در آن می نهادم.
۲) باشد که ما را دمکی زیادتیر در گرمابه گذارد.
۳) چون آن درمک‌ها پیش او نهادم در مانگریست.
۴) کودکان بر در گرمابه بازی می کردند.

۱۲- همه گزینه‌ها به جز درست معنا شده‌اند.

- ۱) در رفتن: فرار کردن
۲) اندر ماندن: عاجز شدن
۳) رقع: نامه کوتاه
۴) فرج: رهایی

۱۳- کدام واژه به معنای «رختکن حمام» است؟

- ۱) ایوان
۲) سرسرا
۳) مسلخ
۴) پیش خانه

۱۴- در عبارت «به شدتی که از روزگار رسد نومید نباید بود» واژه «شدت» به چه معناست؟

- ۱) حرارت
۲) سختی
۳) زیادی
۴) گستردگی

۱۵- واژه‌ای به معنای «طمعکار» با کدام املا درست است؟

- ۱) مولع
۲) مولج
۳) موله
۴) مولعه

۱۶- در عبارت «ما موشی در حقه به تو دادیم تو پنهان نتوانستی داشت سرّ خدای را با تو بگویم چگونه نگاه خواهی داشت؟» واژه «حقه» به چه معناست؟

- ۱) فریب
۲) خدعه
۳) کیسه
۴) جعبه

۱۷- کدام واژه جای خالی بیت زیر را کامل می‌کند؟

«تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم بعد از تو روا باشد همه پیمان‌ها»

- ۱) نقض
۲) نغز
۳) نقض
۴) نغز

۱۸- در عبارت «مسکری نبود که نخورده باشد و منکری نبود که نکرده باشد» واژه «منکر» به چه معناست؟

- ۱) زشت
۲) انکارکننده
۳) تکذیب‌گر
۴) آلوده

۱۹- کدام یک از گروه کلمات زیر با غلط املایی نوشته شده است؟

- ۱) لحو و لهب
۲) طمانینه و آرامش
۳) ذبح و بسمل
۴) قرابت و نزدیکی

۲۰- معنای دقیق واژه «افسرده» در بیت زیر چیست؟

«مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من»

- ۱) یخ‌زده
۲) پریشان
۳) غمگین
۴) کم‌رنگ

۲۱- فعل «شدن» در کدام گزینه معنای متفاوتی دارد؟

- ۱) روز هجران و شب فرقت یار آخر شد
۲) صبح شد ای صبح را پشت و پناه
۳) خلوتیان آسمان تا چه شراب می‌خورند
۴) آن شد ای خواجه که در صومعه باز می‌بینی
- زدم این فال و گذشت اختر و کار آخر شد
عذر مخدوم حسام‌الدین بخواه
روح خراب و مست شد عقل خمار می‌رسد
کار ما با رخ ساقی و لب جام افتاد

۲۲- در بیت زیر معنای واژه‌های مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«کشانی بدو گفت با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح»

- ۱) سلاح جنگی - ریشخند - شوخی ۲) درستی - افسوس - شوخی ۳) درست - خنده - شوخی ۴) دانا - مسخره کردن - بازی

۲۳- مفهوم کنایی مصرع دوم بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) کسی را که رستم بود هم نبرد ۲) و گر نه بیوشم سلیح نبرد
۳) تهمتن به قلب اندر آمد نخست ۴) همه کار من گشت خواهد تباه
سرش ز آسمان اندر آید به گرد به جنگ اندر آیم به کردار گرد
زمین را به خون دلیران بشست بترسم در آید به خاکم کلاه

۲۴- همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه در داشتن یکی از ویژگی‌های دستور زبان قدیمی مشترک هستند.

- ۱) مگو دشمن تیغ زن بر در است ۲) به یک سالش آمد ز دل بر دهان
۳) بزد بر بر بارهٔ پهلوان ۴) گر آن کشته آید به دست تو بر
که انباز دشمن به شهر اندر است به یک روز شد منتشر در جهان
تو گفتی نبودش به تن در روان شگفتی شوی در جهان سر به سر

۲۵- کدام واژه برای اشاره به هیچ یک از عبارات‌های زیر به کار نمی‌رود؟

«برآمدگی پشت پای اسب» - «هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم» - «میان دو کتف»

- ۱) گرته ۲) غارب ۳) کله ۴) وقب

۲۶- «مرصع» در لغت به چه معناست؟

- ۱) آراسته شده ۲) جواهرنشان کردن ۳) آراسته‌کننده ۴) جواهر نشان شده

۲۷- در کدام گزینه واژه‌ای نادرست معنا شده است؟

- ۱) سودا: هوس / نقض: شکستن ۲) کید: صدق / طالع: بخت ۳) فرقت: جدایی / فلق: فجر ۴) خذلان: درماندگی / غبطه: رشک بردن

۲۸- در ابیات زیر در مجموع چند وابستهٔ پیشین و چند حرف اضافه دیده می‌شود؟

«چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم؟ که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را
همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»

- ۱) دو تا، دو تا ۲) سه تا، سه تا ۳) چهار تا، چهار تا ۴) پنج تا، پنج تا

۲۹- در معنا کردن واژه‌های زیر، چند اشتباه وجود دارد؟

«خور: زمین پست - رعب: دلهره - نسیان: فراموشی - مقری: قرآن خوان - استدعا: درخواست کردن - مشییت: کنه»

- ۱) چهار تا ۲) سه تا ۳) دو تا ۴) یکی

۳۰- کدام بیت نادرستی املایی دارد؟

- ۱) منم که گوشهٔ میخانه خانقاه من است ۲) گرم ترانهٔ چنگ صبح نیست چه باک
۳) غرض ز مسجد و میخانه ام وصال شماس ۴) از آن زمان که بر این آستان نهادم روی
دعای پیر مغان ورد صبحگاه من است نوای من به سحر آه عذرخواه من است
جز این خیال ندارم خدا گواه من است فراز مسند خورشید تکیه گاه من است

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۱

در این بیت مخاطب رستم، توس، فرمانده سپاه ایران است و رجز خوانی جایگاهی ندارد.

متوسط

۲ - گزینه ۳

این شعله ← نهاد

متوسط

۳ - گزینه ۲

مفهوم مشترک: همه اجزای جهان، بنده و مطیع فرمان خداوند هستند.

آسان

۴ - گزینه ۱

در این بیت، گردآفرید، نهاد است؛ یعنی گردآفرید فهمید که گرفتار شده است و برای درمان این گرفتاری فقط حيله و نیرنگ به سرش زد.

متوسط

۵ - گزینه ۲

بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۲ «چنین مفهومی دارند: از شباهت ظاهر بین چند چیز نمی‌توان به یکسانی ماهیت آن‌ها پی برد.

متوسط

۶ - گزینه ۱

در بیت پاسخ، واژه «روی» در دو معنای «دلیل» و «چهره» به کار رفته و جناس همسان ساخته است.

متوسط

۷ - گزینه ۲

مفاهیم ابیات:

الف) ویژگی آینه و آب یک‌رنگی می‌باشد. ب) سبک‌روح بودن و عدم وابستگی به زمین، نشانه آزادی است.

ج) خاکساری نشانه تواضع و فروتنی است. د) رضا به تقدیر و عنایات خداوند براساس قناعت داشتن است.

متوسط

۸ - گزینه ۲

در عبارت صورت سؤال به عاقبت و سرانجام هر کس اشاره می‌کند که چگونه در عمر خویش زیسته است؛ ستمگر سزای ستم خود و شاعر پاداش خوبی‌های خود را دیده‌اند.

ابیات ۱، ۳ و ۴ هر یک به نوعی به مضمون‌های بالا اشاره دارند، در حالی که بیت ۲ به سختی‌های راه عشق اشاره می‌کند.

متوسط

۹ - گزینه ۴

فعل اسنادی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ - تو رزاق هر پیدا و پنهان هستی.

گزینه ۲ - چو در وقت بهار پدیدار بشوی.

گزینه ۳ - از هر وصفی که کنم بیشتر هستی.

متوسط

۱۰ - گزینه ۳

در همه گزینه‌ها آرایه تضاد دیده می‌شود، به جز گزینه ۳.

آسان

۱۱ - گزینه ۴

توجه شود که «ک» تصغیر می‌تواند معنای «کوچکی» یا «تحقیر و ناچیزی» و یا معنای «محبت و دوست داشتن» داشته باشد. در گزینه ۱ و ۲ معنای کوچکی و کمی و در گزینه ۳ معنای ناچیزی و کم ارزشی دارد.

آسان

۱۲ - گزینه ۱

«در رفتن» به معنای «وارد شدن» است.

متوسط

۱۳ - گزینه ۳

«مسلخ» در گذشته به معنای «رختکن حمام» بوده و اکنون تحوّل معنایی یافته و در معنای «قربانگاه» به کار می‌رود.

آسان

۱۴ - گزینه ۲

شدّت: رنج، سختی، بلا

آسان

۱۵ - گزینه ۱

«مولع» از «ولع» می‌آید بنابراین با این املا درست است.

آسان

۱۶ - گزینه ۴

«حقّه» به معنای صندوقچه جواهرات است که به پاسخ گزینه ۴ نیز نزدیک است.

متوسط

۱۷ - گزینه ۳

«نقض» با این املا به معنای «زیر پا نهادن و شکستن» است.

آسان

۱۸ - گزینه ۱

«منکر» به معنای «زشت» است و «منکر» به معنای «انکارکننده» است.

متوسط

۱۹ - گزینه ۱

«لهو و لعب» با این املا صحیح است.

آسان

۲۰ - گزینه ۱

«فسرده» با توجه به معنای بیت به معنای «یخ‌زده» است.

آسان

۲۱ - گزینه ۴

در سه گزینه نخست «شد» به عنوان فعل ربطی است اما در گزینه ۴ به معنای «گذشت» است.

متوسط

۲۲ - گزینه ۱

تنها در این گزینه همه واژه‌ها درست معنا شده‌اند.

سلیح: مُمال سلاح است و مزیح: مُمال مزاح

آسان

۲۳ - گزینه ۲

تشریح همه گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سر به گرد آمدن» کنایه از شکست دادن.

گزینه ۲: «به کردار گرد آمدن» کنایه از سرعت در حرکت.

گزینه ۳: «زمین را به خون سُستن» کنایه از شکست دادن.

گزینه ۴: «کلاه بر خاک آوردن» کنایه از شکست دادن.

آسان

۲۴ - گزینه ۲

در دستور زبان تاریخی، گاهی یک متمم با دو حرف اضافه که یکی قبل و یکی بعد از متمم می‌آید؛ به کار می‌رفته است. این ویژگی در گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» وجود دارد:

گزینه ۱: «به شهر اندر» ← «شهر» متمم است.

گزینه «۳»: به تن در ← «تن» متمم است.

گزینه «۴»: به دست تو بر ← «دست تو» گروه متمم است.

متوسط

۲۵ - گزینه ۱

واژه «گرت» به معنای سایه روشن زدن است و به اندام اسب ربطی ندارد اما سه گزینه دیگر:

کله: برآمدگی پشت پای اسب / وقب: فرورفتگی اندام / غارب: میان دو کتف

آسان

۲۶ - گزینه ۴

«مرصع» صفت مفعولی است و در گزینه ۴ این واژه به صورت «صفت مفعولی» معنا شده است.

متوسط

۲۷ - گزینه ۲

در این گزینه واژه «کید» به اشتباه (صدق) معنا شده است؛ در حالی که معنای این واژه مکر و فریب است.

آسان

۲۸ - گزینه ۳

وابسته پیشین

(صفت مبهم)

۱ ↑ ۲

چه زنم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم؟ / که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را

وابسته پیشین

حرف اضافه

حرف اضافه

(صفت اشاره)

نکته: «چو» باید در معنای شباهت باشد تا به عنوان حرف اضافه محسوب شود.

حرف اضافه

↑

همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

حرف اضافه

وابسته پیشین

وابسته پیشین

(صفت اشاره)

(صفت مبهم)

۴ حرف اضافه ← چون (در معنای مثل و مانند) - ز - در - به

۴ وابسته پیشین ← هر - همه - این - این

متوسط

۲۹ - گزینه ۴

مشیت به معنای اراده و خواست الهی است که اشتباه معنی شده است.

توجه: دقت شود که لغات پایان کتاب مرجع این گونه سؤالات می باشد.

آسان

۳۰ - گزینه ۱

خانقاه صحیح می باشد.

واژگان: مغان، صبح، عذرخواه، غرض، وصال و مسند از اهمیت املائی برخوردارند.

آسان

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۱	۶ - ۱	۱۱ - ۴	۱۶ - ۴	۲۱ - ۴	۲۶ - ۴
۲ - ۳	۷ - ۲	۱۲ - ۱	۱۷ - ۳	۲۲ - ۱	۲۷ - ۲
۳ - ۲	۸ - ۲	۱۳ - ۳	۱۸ - ۱	۲۳ - ۲	۲۸ - ۳
۴ - ۱	۹ - ۴	۱۴ - ۲	۱۹ - ۱	۲۴ - ۲	۲۹ - ۴
۵ - ۲	۱۰ - ۳	۱۵ - ۱	۲۰ - ۱	۲۵ - ۱	۳۰ - ۱